Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

TER ADVISERING

Aan de Minister voor Klimaat en Energie
Aan de Staatssecretaris Mijnbouw

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Energiemarkt

Auteur
[redacted]

TER BESLISSING
Datum
30 november 2022

Kenmerk
DGKE-DE / 22565316

Bhm: 22566513

Bijlage(n)

nota

Kamerbrief gasleveringszekerheid en gasopslagen

Parafenroute

[redacted]

Aanleiding

U heeft toegezegd de Kamer binnen enkele weken te informeren over de inzet van het kabinet als het gaat om gasopslagen en de winter van 2023-2024. Ook heeft u toegezegd in deze brief in te gaan op LNG-import. Met deze brief geeft u een update over de gasleveringszekerheid, inclusief een stand van zaken van de maatregelen die het kabinet neemt op het gebied van LNG, energiebesparing en de voorbereiding van de toepassing van het Bescherm en Herstelplan Gas in een noodsituatie. Daarnaast zet u de inzet van het kabinet voor komend vulseizoen (met oog op de winter 2023-2024) uiteen.

Geadviseerd besluit

Advies is het MR-aanbiedingsformulier te ondertekenen en de Kamerbrief aan te bieden aan de MR van 9 december.

Kernpunten

- De Kamerbrief bestaat uit twee delen. Het eerste deel gaat in op de ontwikkelingen en verwachtingen over de gasmarkt en besteedt daarbij aandacht aan recente studies.
- Ook geeft u een stand van zaken aan de maatregelen die het kabinet neemt op het gebied van LNG[1] conform toezeggingen in het debat over de Energieraad (18 oktober jl.) en de Begrotingsbehandeling (23 november jl), energiebesparing en de voorbereiding van de toepassing van het Bescherm en Herstelplan Gas in een noodsituatie.

[1] Conform toezegging om in de Kamerbrief over gasopslagen in te gaan op LNG en prijs voor gezamenlijke inkoop (debat Energieraad 18 oktober 2023); conform toezegging om in deze Kamerbrief te schetsen hoe Nederland samen met de Europese Commissie bezig is met energiediplomatie en hoe Nederland nu met een aantal andere landen samenwerkt bij de meer gecoördineerde inkoop van gas (debat Begrotingsbehandeling EZK 23 november 2023).

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Energiemarkt

Kenmerk
DGKE-DE / 22565316

- In het tweede deel gaat u in op de gasopslagen met een terugblik op het afgelopen vulseizoen, de verplichtingen die Nederland heeft volgens de Europese verordening inzake gasopslagen en de inzet van het kabinet om ook de winter 2023/2024 met goed gevulde gasopslagen (minimaal 90%) in te gaan.
- In de Kamerbrief noemt u de ambitie van het kabinet om de gasopslagen volgende winter ook voor minimaal 90% gevuld te hebben en geeft u aan dat dit waarschijnlijk lastiger wordt dan afgelopen jaar. Daarom komt u dit jaar eerder met vulmaatregelen.
- Organisaties als het IEA, GTS en ENTSOG adviseren om snel met vulmaatregelen te komen, omdat ze volgend jaar tekorten op de gasmarkten verwachten. Ook verplicht de recente EU-verordening inzake gasopslagen Nederland om gasopslagen te vullen met tussentijdse doelen.
- De afgelopen maanden zijn verschillende opties verkend door het ministerie van EZK en het adviesbureau Kyos. Op basis hiervan stelt u in de Kamerbrief de volgende inzet voor:
    1. Opdracht geven aan EBN om (tot 15-20 TWh) in gasopslag Bergermeer te vullen, voor zover markt dat niet doet. EBN kan dit deels doen door gas wat in januari 2023 nog in opslag zit door te rollen (ongeveer 7 TWh). In overleg met EBN worden de precieze voorwaarden bepaald. Onder voorbehoud van de exacte vormgeving, verwachten wij dat de kosten voor deze opdracht maximaal 520,5 miljoen euro bedragen.
    2. Het verkennen van een subsidiemaatregel die marktpartijen stimuleert om gas in gasopslag Bergermeer op te slaan door vanuit de overheid risico op negatieve spread af te dekken. Aan de subsidie wordt de voorwaarde verbonden dat partijen de capaciteit waarvoor subsidie is verleend moeten vullen overeenkomstig de opgenomen vuldoelen. Deze subsidiemaatregel wordt nog verder uitgewerkt en op een later moment apart aan de MR voor besluitvorming voorgelegd.
    Mogelijk kan deze maatregel uitgebreid worden voor Norg, als Norg opengesteld wordt voor derden.
    3. Het verkennen van verschillende opties om de gasopslag Norg voorafgaand aan de winter 2023/2024 voor tenminste 90% te hebben gevuld. Dit kan door hier afspraken over te maken, of via regelgeving inhoudende een vulverplichting aan GasTerra of een verplichting tot het (virtueel) beschikbaar stellen van opslagcapaciteit van de gasopslag Norg aan derden, al dan niet in samenhang met een subsidiemaatregel voor marktpartijen.
- In de afweging van de opties is gekeken naar: de effectiviteit van de maatregel (in hoeverre de maatregel daadwerkelijk leidt tot gevulde gasopslagen), in hoeverre betrokken partijen in staat zijn bijbehorende financiële risico's te dragen en maatregelen uit te voeren, naar de kosten, de uitvoerbaarheid van de maatregelen en de termijn waarop dit kan en de impact op de gasmarkt.
- Er is nadrukkelijk gekeken naar de mogelijkheid om verplichtingen op te leggen aan bepaalde groepen afnemers van gas, capaciteitshouders of de beheerder van de gasopslag Bergermeer. Hier is niet voor gekozen omdat de maatregelen naar verwachting onvoldoende doeltreffend en doelmatig zijn. Ook legt een dergelijke verplichting op deze korte termijn (de eerste veiling van capaciteit vindt plaats op 13 december) een grote last bij partijen die niet altijd in staat zijn om aan die verplichting te voldoen.

Directoraat-generaal Klimaat en Energie
Directie Energiemarkt

Kenmerk
DGKE-DE / 22565316

- Voorstel is om dit in deze Kamerbrief in december bekend te maken. Reden om snel duidelijkheid te scheppen is:
  - TAQA (beheerder gasopslag Bergermeer) veilt capaciteit voor Bergermeer op 13 december. Zolang verplichtingen boven de markt hangen, is het voor partijen minder aantrekkelijk om capaciteit te boeken.
  - EBN kan eerder handelen en dus beter inspelen op gunstige marktontwikkelingen: Hoe eerder besluit, hoe meer mogelijkheden EBN heeft om gas door te rollen.
- Conform de motie van de leden Erkens en Kröger tijdens de afgelopen begrotingsbehandeling van EZK, gaat EZK in 2023 aan de slag gaat met een langeretermijnvisie op de inzet van gasopslagen.

Krachtenveld:
- N.a.v. CVIN OEK zijn tekstsuggesties van o.a. BZ, AZ, Defensie en Fin verwerkt.
- Samen met het adviesbureau Kyos zal de komende weken de precieze subsidiemaatregel worden uitgewerkt, net als de voorwaarden waaronder EBN gas kan inkopen (de maximale aankoopprijs en spread).
- Voorstel is dat de subsidiemaatregel op een later moment terugkomt in de MR voor besluitvorming.